

FILOZOFIJA

OPŠTI CILJEVI

- Da se učenici, u pogledu rasuđivanja o standardnim životnim pitanjima, čija geneza izvire iz prakse življenja, osposobe za kritičko i pragmatičko promišljanje o različitim teorijskim pristupima rješavanja praktičnih problema i donošenja adekvatnih odluka u pogledu izgradnje progresivne i moralne ličnosti, te u kontekstu razumijevanja složenosti konstrukcije društva u cjelini, razumije svoj položaj i svoj status u društvu i naspram svog statusa, razumijevajući, materijalni, intelektualni i moralni trend u društvu u kojem živi, iznalazi okvirna rješenja za situacije u kojima se teorijski i praktično nalazi.
- Da se kod učenika razvije moć suđenja o nerazdvojnosti teorije i prakse, i poticanjem za samokritičko razmišljanje i rasuđivanjem ustanoviti funkcionalna veza između filozofskih teorija i naučavanja i povijesne prakse življenja sa supstratima materijalne baze i duhovne nadogradnje, u kontekstu povijesnih zakonitosti razvitka svijesti i njene promjene sukladno zakonima vremena.
- Da učenik u upoznavanju široke lepeze teorijskih pristupa povijesnom kontekstu razvoja duhovnih nauka, sa metamorfozom njihovog pojavljivanja, ustanovi genezu nastanka najaktuelnijih složenih problema koji izvire iz intelektualnog kodeksa društva i konstrukcije društvenih odnosa, te u skladu sa takvim razumijevanjem, donosi najcjelovitije sudove i zaključke o svojoj ulozi u formiranju društvene svijesti i svojim mogućnostima u određivanju vlastitih perspektiva i dometa vlastitog napredovanja.
- Da se kod učenika razvije svijest o tome da je on važan faktor – subjekt u kreiranju svoje sudbine, a različitih pristupi u definiranju takve važnosti trebaju biti intelektualno bogastvo učenika, prepoznatljivo kroz formu iskazivanja vlastitog mišljenja, stavova i argumenata, što ima za cilj formiranje slobodne i neovisne ličnosti koja bi treba moći preuzeti odgovornosti za svoje postupke slijedeći slobodno-razumske uzore filozofskih teorija.

POSEBNI CILJEVI

- U izučavanju predmeta Filozofije, učenici studiraju filozofske teme, rasprave i eseje i stiču mogućnosti da racionalno promišljaju izvore nastanka problema, njihove geneze i funkcije u društvu, kao i njihovih uticaja na uspostavu opće slike svijeta,
- Učenici stvaraju široku osnovu za nastavak studija filozofije, ili studija čiji predmet je u većoj mjeri, kritički prožet filozofskim analizama ili je u izvjesnoj mjeri predmet filozofske rasprave,
- Učenicima se omogućava da samostalno interpretiraju i vrednuju različite izvore informacije o kojima još uvijek ne postoje zvanični znanstveni stavovi,
- Učenici se osposobljavaju da razvijaju argumente na temelju poznavanja i razumijevanja pojmova i problema koji se aktueliziraju i u drugačijim teorijskim ili praktičnim pristupima
- Učenici se osposobljavaju za uspješan studij, čije iskodišno zanimanje zahtijeva teoretski pristup u savladanju studijskih obaveza,

- Učenicima se omogućava prepoznavanje aktuelnih i žarišnih i društvenih tendencija i njihova kritika,
- Kod učenika se razvija tolerancija, etičko – human i znanstveni pristup u razumijevanju mira, pravde i čovjeka.

ZADACI

- Zadatak nastavnog predmeta Filozofije je da učenici ovladaju nastavnim gradivom predviđenim Nastavnim programom.
- Ovladavanje filozofskom terminologijom, znanje o značenjima i pojmova i funkcija pojmova kroz teorijske pravce unutar historije filozofije.
- Da o nastavnom gradivu zadatom nastavnim planom, upoznaju osnovne tokove nastanka i razvitka filozofskog mišljenja, obrađenog kroz, nastavu o filozofskim pravcima, teorijama i značajnim imenima nosilaca povijesnih teorija, u obimu prepoznavanja, poznavanja i elaboracije najosnovnijih podataka, formulisanih kroz značenje filozofske terminologije, te na nivou ovladavanja nastavnim sadržajima, izgrade adekvatne modele mišljenja.

IV RAZRED

2 časa sedmično – 60 časova godišnje

1. Uvod

- Pojmovno određenje
- Filozofija istočnih naroda

2. Antička filozofija

Kozmološko razdoblje

- Filozofske škole kozmološkog razdoblja
- Heraklit, Zenon, Parmenid
- Antropoliško razdoblje grčke filozofije
- Sofisti
- Sokrat
- Aristotel

Helenističko – rimska filozofija

3. Srednjovjekovna filozofija

Kršćanska filozofija – Aurelija Augustin
 Odnos vjere i uma – Toma Akvinski

4. Islamska filozofija

Temeljni problemi islamske filozofije
Sufijska filozofska misao

5. Filozofija renesanse – Đordano Bruno

6. Novovjekovna filozofija

Empirizam – Frensis Bekon i problem metode
Teorija saznanja – Lok, Hume
Racionalizam – Dekart
Spinoza, Lajbnic
Filozofija prosvjetiteljstva

7. Klasični idealizam

Kant
Fichte i Šelling
Hegel

8. Suvremena filozofija

Marxistička filozofija
Šopenhauer – voluntarizam
Niče – nihilizam i imoralizam
Pozitivizam i pragmatizam
Jaspers i Kirkegard – egzistencijalizam
Sartre – egzistencijalizam i humanizam
Husserl – fenomenologija
Bloch

9. Filozofska misao u BiH

Profil i stručna sprema nastavnika

Nastavu filozofije mogu izvoditi nastavnici koji u završili:

Filozofski fakultet VII stepen:

- Odsjek filozofije
- Filozofija i sociologija
- Sociologija i filozofija
- Dvopredmetna grupa predmeta, od kojih je jedan predmet filozofije
- Ili ekvivalenti gore navedenih zvanja sa najmanje 240 ECTS

